

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

In Capitala: Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
In Districte: " 1 an 36 lei; 6 luni 18 lei; 3 luni 10 lei.
In strainatate: " 1 an 48 lei; 6 luni 24 lei; 3 luni 12 lei.

Director: D. AUG. LAURIAN

Pentru Abonamente, Anunciuri și Reclame a se adresa :

In Romania: La administratiune, *Tipografia Stefan Mihălescu*, Strada Covaci, Nr. 14 și la corespondenții ziarului din județe.
In Paris: La *Société Havas*, place de la Bourse, 8.
In Viena: La *Heinrich Schalek*, I, Wollzeile, 12, Biroul Central de anunțuri pentru Austro-Ungaria.
In Hamburg: La *Adolf Steiner*, Gänsemarkt, No. 58, Biroul de anunțuri pentru Germania.

ANUNCIURILE :

Linia mică pe pag. IV 30 bani. | Reclame pe pagina III-a 2 lei
Reclame pe pagina II-a 5 lei. | Scrisorile nefrancațe se refușă
Articolii nepublicați nu se inapoiază.
Pentru inserții și reclame, redacțiunea nu este responsabilă.

Prim-Redactor: STEF. C. MICHAILESCU.

STIRI TELEGRAFICE

din ziarele streine.

Berlin, 20 Ianuarie.

Nu e esactă știrea, că Germania ar fi făcând presiune asupra României în chestiunea dunăreană. Aici se speră, că în cele de pe urmă se va stabili un acord între Austro-Ungaria și România, de oare-ce la cas contrar, conferența din Londra nu și-ar putea ajunge unul din principalele sale scopuri. — În sferile diplomatice de aici se zice, că Serbia nu va lua parte directă la conferență.

Viena, 20 Ianuarie.

In ședința combinată a comisuniilor și administratiunii societății de vapoare pe Dunăre (Donau-Dampfschiffahrts-Gesellschaft) s'a decis între altele și aceea, ca să se adreseze ministerului de externe un memoriu, în care să se recomande în mod special conferența dunăreană din Londra interesele societății angajate la Dunărea de Jos, mai cu seamă când de aceste interese e strins legat și prestigiul monarhiei austro-ungare în acele țări. In memoriu între altele se relevă următoarele:

Cu mijloace diplomatice se înțelege că nu se va putea combate concurența vaporilor românești, rusești ba și bulgarești, mai ales când proiectele de concurență sunt sprijinite de respectivele guverne într'un mod material, cum e cazul cu întreprinderea societății de vapoare a lui Gagarin; dar cu toate acestea tot mai rămâne destul de lucrat în alte direcțiuni. Rusia refușă cabotajul vaselor noastre pe Dunăre. Bulgaria, cu toată convenția încheiată între guvernul princiar și societatea vaporilor, nu permite stațiunilor societății comunicațiunea directă între ele. România construiește din canal nostru (1/2% adăos la vamă) cheuri, carei sau se ruinează și dispar în Dunăre, sau, ca în Turnu-Severin, sunt așa dispuse, că eșantierul nostru se înnoiesc în nisip. România și bate capu de mai mulți ani cum să pricinuiască în toate chipurile pagube societății noastre de navigațiune pe Dunăre; dar nu se sfiește să comande pe față încetarea persecuțiunilor, îndată ce are nevoie pentru vr'un scop oare-care de ajutorul detestatei societăți.

Statelor riverane de la Dunărea de Jos nu le mai rămâne alta de pretins, de cât ca de aici înainte Austro-Ungaria să renunțe d'a'și mai exercita influența sa asupra poliției navigațiunii și fluviale, influență la care monarhia nu e permis să renunțe sub nici o condițiune.

Despre bilanțul societății se zice: Pe când în anul 1882 transportul de persoane s'a ținut la aceeași înălțime ca și în anul precedent; transportul de mărfuri a luat un șor însemnat și anume în 1882, cu toate că navigarea a început foarte târziu, totuși pe vasele societății s'au transportat nu mai puțin de 12 milioane măști de cereale și 20 de milioane măști de diferite greutăți. Acest travaliu esprimat în miliarde de măști ne dă ocolă: țiră de 2185 milioane. Venitul total a dat un excedent de 1,278,000 florini, față cu cel din anul precedent. Se înțelege că s'au mărit și cheltuețele, căci erau trebuitoare pentru ca să se poată dobandi într'un timp atât de scurt un rezultat așa de mare. Dar dacă luăm în considerare numai venitul net, într'u cât se va putea, căci registrele pe 1882 încă nu sunt limpezite, capitalul acționarilor aruncă de sigur un venit de 6%.

Londra, 20 Ianuarie.

Marchizul Hartington polemizează în discursul său de ieri în contra mai multor membri ai Cabinetului. Lordul Derby a declarat mai întâi că e de opinie, că s'ar cheltui cu spor câte-va milioane pentru activarea emigrațiunii irlandeze. Hartington susține, că se înșală cei cari cred în posibilitatea unei mari emigrațiunii. Emigrarea e în contradicțiune cu simțimentul și prejudițiul Irlandezului, și Anglia abia ar putea face eroare mai mare de cât aceea, când ar face pe Irlandez să creadă, că Anglia cheltuiește la milioane pentru espatrierea lui.

Paris, 20 Ianuarie.

Ministrul de interne Fallières a propus să se legonască de pe teritoriul francez acel pretendenți, cari devin periculoși țării și, în cas când se vor reintoarce fără de permisiunea guvernului în Franța, să li se dicteze o închiisoare de 1-5 ani.

Ministrul de justiție Devès a adus un proiect de lege în privința modificării legii de presă precum și a violării emblemelor Republicii. Tot odată a prezentat și un

alt proiect pentru usul emblemelor revoluționare. — Ballue a propus o lege, în virtutea căreia să se șteargă imediat din listele armatei franceze principi din familia Orleansilor, cari au gradul lor numai prin violarea legii din 14 April 1832. Densul cere urgența și o motivează astfel: Ducul de Nemours și d'Aumale se bucură de gradele lor numai în urma călcării legii de înaintare; ducul d'Alençon, Penthièvre și Chartres au gradele lor tot în acest chip, de și câștigat sub Republică, dar scurt timp după ce familia Orleansilor a reclamat de la Franța 40 de milioane. Norma hierarhiei impune această dispozițiune. Legea ar privi numai pe ducul d'Alençon și Penthièvre, pentru ceilalți trei membri ai familiei orleanse ar fi d'a ajuns o simplă rezoluțiune, care să anuleze deciziunea comisuniilor de înaintare. *Blin de Bourbon* opinează, că e cu neputință să se discute asupra propunerii acesteia, în absența ministrului de război. — Principele *Leon* dorește să afluă opinia guvernului. — Ministrul *Fallières* zice ca urgența să se admită. Se pune la vot și se primește cu 407 contra 94 voturi.

Paris 20 Ianuarie

In sferile parlamentare se aude că ministrul de marină și cel de război vor dimisiona, dacă se va primi propunerea lui Ballue.

Serviciul telegrafic al „Romaniei Libere“.

22 Ianuarie — 3 ore seara.

Petersburg, 22 Ianuarie.

Circulă noutatea că Principele Gortia-koff Cancelar onorariu al imperiului, e rău bolnav.

Londra, 22 Ianuarie.

„The Morning Post“ crede că puterile vor răspunde la depeșa lordului Granville privitor la Egipt, printr'o notă identică.

Se telegrafiază din Cair lui „The Standard“ că s'a considera ca probabil că protestarea Franciei contra desființării Controlului va face a se amana numirea D-ului Colvin, fostul controlor engles, în noul post de Consilier financiar pe lângă guvernul egiptian.

Hamburg, 2 Ianuarie.

Vaporul german „Cimbria“ lovindu-se cu vaporul englesesc „Sultan“ s'a înecat, aproape de insula Borkoum 15 kilometre de coasta de nord a Holandei. Sease vase cu abur au fost trimise îndată spre a-l scăpa. Vasul „Cimbria“ se ducea la New York, avea pe bordul său 380 pasageri și echipajul număra 110 mateloti. Pană acum numai 56 persoane au fost scăpate.

(Havas.)

A se vedea ultime scrieri pe pag. III-a.

Bucuresci, 11 Ianuarie.

Dacă e o chestiune care trebuie să pasioneze pe un Român, mai mult de cât toate celelalte, e, de sigur, chestiunea pământurilor țărănești.

Privind cine-va, cu un ochi deșept și nepărtinitor, clasele poporului nostru, vede numai de cât că, dacă în aparență există meseriași, comercianți, profesioniști liberi și agricultori, — în fond nu sunt de cât două clase: săteni și târgoveți.

Cei d'antăi produc. Cei de-al doilea consumă.

E, în adevăr, revoltător să privești un norod de oameni, care, din copilărie și până în adăncă bătrânețe, muncește cu mânecele sumese, udând brazda cu sudoarea frunții sale, — că se face robul unei singure clase, clasa orașelor, care, cu pretențiunile sale de lucrare intelectuală, ajunge adesea să corupă, în loc să lumineze băștina. E revoltător să ajungi a te convinge, cercetând viața or-cărui plugar român, că după patru-zeci de ani de robie, — în cari zonle l'au apucat pe câmp și soarele au apus lăsându-l tot pe câmp, — în cari a răcolit coaja gîlbuiului ca un martir, căutând hrana apropielui lui în fie-care grăunte de pământ, — în care a privit zi și

noapte astrele cerului, întrebându-le dacă va ploua când ploaia trebuie, sau va fi soare când se coace fructul osteneții sale, — e revoltător, după patru-zeci de ani de o ast-fel de muncă, să'l vezi că moare tot în țolul în care s'a născut, tot în cei patru pereți cari și i-a făcut la in-surătoare, tot cu cei patru boi ce i-a primit de zestre, tot sărac, tot dator.

Țăranul nostru nu știe ce e economia pe lume. El nu are mai nici odată doi bani netezi în vechia sa pungă. Nu se odihnește până moare. Nu se culcă de cât cand cade.

Și oare țăranul nu face economie fiind-că e risipitor, sau fiind-că nu poate să o facă?

Cum o să'ți faci economie și să poată și el să se odihnească, când angaralele câte le poartă pe spinare nu'i lasă un singur ban de rezervă, singura oră de netrudă? Bir către stat; bir către proprietar; bir către arendaș; bir către jidanul din sat; bir către toate și către toți, numai către ei însuși nu. Toate belicurile el le poartă. Contribuția de sange, cea adevărat de sange, care se plătește în sulete de flacăi morți pe câmpurile de bătaie, el o dă. Luxul, plata desfrăului și a destrăbălării, în nălțarea de palate și de monumente, în susținerea lui cad. — Toate acestea, pentru că el este fundamentul.

Și când vorbim ast-fel, vorbim numai despre plugarul cămpean. Potgoriile și în genere poalele munților rămân mai înapoi cu truda.

Orașenii, cari sunt un fel de negațiune a acestei manifestațiuni de viață, dacă nu toți dorm pe trandafirii, de sigur, toți dorm. Ei nu fac de cât o speculațiune, adesea nedem-nă, asupra producțiunii și nevoilor plugarului. Traficul merge adesea până a se specula ei pe ei însuși.

Când într'o țară există industrie, orașele tot mai au dreptul de a'și afirma existența. Ele apucă materia primilor fabricanți, a țăranului și a naturii, și asupra ei eși aplică forțele lor, dând naștere astfel la produse trebucioase vieții plugarului. Prin acest'a el ajută, în mod indirect, pe primul și singurul producător, în sensul strict al cuvântului, — și atunci capătă dreptul la viață, fiind-că și-o platește cu osteneala sa. — Dar în țările în cari, ca la noi, industria e o simplă chestiune de frazeologie? In țările acestea, orașele nu sunt de cât niște mari uleie cu trântori, cari trăesc spre a mânca miera albinelor.

Toate aceste cuvinte, sunt zise pentru a ajunge aci: proprietatea ce s'a dat plugarului e prea mică pentru trebuințele vieții sale și pentru forțele pe care se simte dator să le intru buințe.

Cum stăm astăzi, nu 'i mare diferență între ceea ce erau clăcașii odată și ceea ce sunt *invoiții* actualmente. Schimbare de proceduri, și nimic mai mult.

Scopul acelora ce s'au gândit la improprietărea țăranilor, n'a fost numai de a stabili mica proprietate în țară. Ei au avut în vedere și scoterea individului de la cheremul marului cultivator, și formarea în stat a unei clase de mici proprietari, cari să 'și cultive singurii moșia, să fie lipiți de pământul țării, și să 'și aibă o neatărnare completă. Dacă acești mici cultivatori, simt că pot să lucreze mai mult de cât nevoile lor

cer, atunci să se adreseze la proprietar sau la arendaș; dar nici o dată să nu *fie siliți* a o face, căci de 'ndată ce pui nevoia înainte, or ce chestiune de neatărnare, sau de or care altă considerațiune socială, dispăre.

Și ni se pare că ast-fel se petrec lucrurile astăzi. Țăranul ia locuri cu dijmă. După cum populația e mai mare sau mai mică, partea cuvenită proprietarului variază și ea în plus sau în minus. Pentru chiria a două sau a trei pogoane de pământ, el trebuie să muncească un pogon întreg cu toate sorocarele cuvenite, și să'l dea gata la arie.

Ei, vedeți muncile acestea robesc pe țăran!

Dar apoi datoriele bănești, făcute de iarnă, din cauză că isprăvește hrana, sau din cauza plății birului? Dobânda la mai toate aceste imprumuturi o face în muncă. Altă robie.

Și ast-fel, din tată în fiu, țăranul eși urmează tradiția robiei, mulțumindu-se a nu muri cu totul de fome. Trist....

De aceea trebuie să se ridice cine-va care sa completeze ceea ce d-nu Cogălniceanu a făcut cu atata patriotism și cu atata greutate. Sarcina acestuia va fi poate tot atât de apăsătoare, dar va fi mare și frumoasă.

Țăranul este temelul acestei țări, și numai pe umerii lui trăim toți. Or ce s'ar zice în contra acestui lucru, e, dinainte, fals.

Tot ce exportăm snt cerealele, și cerealele sunt ale lui. Toți căți se îmbogățesc, se îmbogățesc făcând politică de gașcă, sau agricultură. Politica de gașcă nu 'i a țăranului, — dar bogățiile acestea trăesc cât trăesc rozele; agricultura însă a lui.

Deci să facem ceva pentru dânsa, și să facem ceva cu folos. Ideea întinderii proprietății țăranului trebuie să înceapă a prinde rădăcini.

CRONICA ZILEI

M. S. Regele a adresat d-lui prezident al Consiliului scrisoarea următoare:

Scumpul Meu șefedinte al Consiliului,

In timpul sărbătorilor am primit, ca în toți ani, mai multe sute de petițiuni, din toate unghiurile țării, cu diferite cereri. Cu această ocaziune am constatat că dintre acestea erau un însemnat număr de rugăciuni pentru cereri de pensii, plângeri asupra reținerilor de la pensiunile acordate de Stat.

Datoria Reginei și a Mea este de a ușura și alina nenorocirile în toate împrejurările, atât cât este în putința Noastră. Ingridu-Mé, dar, de soarta pensionarilor, am cerut lămuriri asupra stărei cat sei pensiunilor și m'am convins că intr'a devăr reținerile ce se fac, pe an, sunt foarte simțitoare, mai ales pentru veduși orfani, ai caror capi de familie au servit Statului un lung șir de ani, lăsându-le numai mica lor pensie câștigată prin muncă.

Numărul pensionarilor mărindu-se în fie-care an reducerile devin din ce în ce mai simțitoare, așa în cât plata ar putea ajunge aproape la jumătate.

Eu cred că momentul a venit să Ne preocupăm cu toată îngrijirea de această chestiune, și a supune Corpurilor legiui toare, — care înșile au acordat deja o deosebită sollicitudine diferitelor reclamațiuni în această privință, — un proiect de lege care să remedieze la acest neajuns.

O bună măsură poate că ar fi aceea de a se înființa o casă specială pentru militari, cu atât mai mult că resbelul pentru independența a creat între ei o nouă categorie de pensionari, cari se plătesc de la casa de dotațiune a oastei, și dintre cari mulți, pe lângă răsplata vitejiei lor pe câmpul de glorie, se găsesc primind osebit și de la casa comună a

pensiunilor partea dreaptă ce li-se cuvine pentru anii de serviciu ce aveau impliniți. Atrag serioasa atențiune a guvernului asupra acestui chestiunilor importante, și sunt convins că cu concursul luminat al Camerilor, cari au știut tot d'a-una a răspunde la asemenea apeluri, vom ajunge la o soluțiune satisfăcătoare.

Primesce, scumpul meu șefedinte al consiliului, încredințarea stimei și afecțiunii ceți păstrez.

CAROL.

București, 8 Ianuarie 1883.

La balul de caritate de Sîmbătă seara, tombola a produs 10,300 lei.

Alaltăieri, la clubul Jockeyilor români, a fost alegeră de comitet.

Comitetul care și sfârșise misiia a fost roales.

In privința neregularităților și abuzurilor ce se comit la casa drumurilor noastre de fer, Juam următoarele amănunte din „Curierul finanțiar“:

Cercetările merg repede și parchetul a putut constata până acum trei moduri prin care se frustra Statul: a) delapidări cu biletele deputațiilor și senatorilor; b) falsificarea compturilor de transportul mărfurilor și c) delapidări cu transportul armatei.

Diferiți casieri, mai toți Polonezi: Turschy, Sadovsky, erau în corespondență cu șeful controlului, un oare-care Macow-ky, care înțelege cu acești diferiți casieri, găsea compturile regulate.

O scrisoare găsită la șeful stațiunii de la Kitila enumeră o mulțime de funcționari polonezi, implicați în această dilapidări; Scrisoarea zice: „Polonezi Turschy, Sadovsky, Macowsky etc. etc. ne au făcut de ris.“

Căți-va dintre complicii au dispărut.

Ieri după amiază M. S. Regele a mers de a vizita spitalul Xenocrat.

Aci a fost primit de către d. primar al capitalei, d. doctor și efor Kiriazii, e-secutorul testamentelor al averii defunctului Constantin Xenocrat, și d. doctor Ștefaneseu, medicul acelu spital.

M. S. Regele a vizitat în detaliu întregul stabiliment.

Printul Urusoff, ministrul plenipotențiar al Rusiei, a plecat ieri la Viena.

D-sa se va întâlni acolo cu contele de Giers.

Colegiul al III-lea județian de Prahova a ales în consiliul general pe d-nii Petrache Crăciuneanu, P. Boiciu și C. Ionescu.

Art. 4 din legea de la 1 Iulie 1882, art. 7 din legea de la 1 Iunie 1882 și art. 7 din legea de la 1 Mai 1882, se modifică precum urmează:

„Pentru acoperirea cheltuelilor prevăzute prin această lege și a tuturor celor ce vor fi ocazionate de operațiunile emisiunii, guvernul este autorizat a emite titluri de rentă amortisabilă 5%, fie prin subscripțiune publică deschisă de dânsul în țară, fie prin vânzare directă la bursă, fie prin negociare cu case de bancă indigine sau străine.

„Pentru emisiunile sau vânzările făcute pe piețele germane, serviciul rentei amortisabile 5% se va face prin casele Rothschild și fi și Disconto Gesellschaft în condițiunile de comision și schimb prevăzute prin convențiunea încheiată cu dânsese la 2/4 Octombrie și ratificată la 7/11.

„Dacă guvernul va găsi condițiuni mai avantajoase pentru emisiune de titluri speciale, garantate în căile ferate răscumpărate sau de construit, el va putea face imprumutul respectiv și prin emisiune de asemenea titluri, cu condițiune ca dobanda să nu fie mai mare de 5%, nici termenul amortisării mai lung de 50 ani.

Eată mai pe larg rezultatul alergărilor de Duminică de pe lacu Cișmigiuului:

Alergarea mică, odată ocolu lacului: premiu I — un port-tabac de bronț oferit de d. maior N. Vlădoianu — l'a luat d. Sc. Al. Orăscu; premiu II — 2 statuetă cu piedestalul oferite de d. D. I. Ghica — s'a dat d-lui N. Cuțarida.

Figuri: Premiu I — un ceasornic de aur oferit de societatea patinorilor — l'a câștigat d. L. Eduard; premiu II — un serviciu de licoruri oferite de d. Ioan Lahovari — l'a obținut d. Benedict C. Petrescu.

Vînătoarea steagului, de două ori ocolu

lacului: Un singur premiu — un tablou oferit de d. C. Boerescu — câștigat de d. Sc. Al. Orăscu.

Alergare de fond, de trei ori ocolul lacului; Premiul I — un vas de bronz oferit de d. M. Suțu — s'a dat d-lui N. Cuțarida; premiul II — un tablou oferit de d. Leon Lebel — l'a obținut d. Sc. Al. Orăscu.

Juriu se compunea din d-nii B. Boerescu, maior N. Vlădoianu, M. Suțu, Ion Lahovari, I. St. Brătianu, Eug. Costinescu și Al. Docan. Arbitru porniri și al sosii, reșea a fost d. general Haralambie, ear a-ranșatori dd. Leon Lebel, Gr. Cerchez, N. Cuțarida, D. I. Ghica, N. Cerchez și Al. Oteteleşanu.

Balul pentru săraci dat în sala *Teatrului Național*, după cum ne scrie un amic, ar fi de dorit ca pe viitor să corespundă mai bine înaltului patronajului de care se bucură. Multă lume a fost atinsă de împietrirea cea prea pronunțată a publicului de ambele sexe, și mai cu osobire a celui frumos. Simțim că caritățile ne place a crede că e destul de desvoltat la noi spre a nu fi nevoie d'a veni în ajutorul săracilor cu bani trist câștigați. Să sperăm că la viitorul bal, poliția va fi la înălțimea datoriei sale. Înțelegem principiile democratice, dar aceasta nu va se zică a exclude moralitatea.

Un omor la Ploiești.

Copilul George Davidescu a fost omorât cu un sătar de către o mătușă a sa, nu se știe încă pentru-ce.

Ministerul de finanțe este autorizat a înscrie între veniturile extra-ordinare ale exercițiului 1882—1883, suma de lei 4.000.000, soId al v&rsămintelor făcute, în timpul ultimului reșoiid, de guvernul imperial rus, ca avans tesaurului român asupra diferitelor indemnisiiri ce 'i erau datorite și a căror regulare definitivă, prin compensare, s'a făcut prin convenție.

Această sumă se efectuează ca credit extra-ordinar pentru echipamentul armatei și se va putea cheltui în cursul exercițiilor 1882—1883 și 1883—1884.

CEȘTIUNEA DUNAREI

Dintr'o scrisoare publicată de «Monitorul Universal» din Paris asupra negocierilor în privirea conferinței pentru cestiunea Dunărei, rezultă că la stăruințele Angliei România ar fi adoptat proiectul *Barrère* în privința unei comisii mixte, cu singura condiție ca să se înlăture sistemul alfabetic pentru prezidență, și ca aceasta să fie încredințată membrului englez sau francez din comisia europeană.

Nu credem că guvernul a alunecat la o concesiune atât de periculoasă.

DIN AFARA

Manifestul prințului Napoleon

Manifestul și arestarea prințului Napoleon formează obiectul de discuțiune nu numai al presei franceze, dar a întregii prese europene, dovadă că evenimentul, oricât ar căuta unele ziare republicane să 'i micșoreze până la nește dimensiuni disparente, are o importanță destul de însemnată.

De ce a ales prințul Jérôme tocmai momentul acesta, spre a eși la iveală cu revendicarea drepturilor de succesiunile a le familiei sale? Unii zic, că nimeni nu l'a a putut încurajia la una ca aceasta de cât slăbiciunea momentană a republicei provenită din lipsa de unire între sprijinitorii ei și din moartea neașteptată și prematură a d-lui Gambetta.

Acest chip de-a vedea pare, în urma

FOIȚA «ROMANIEI LIBERE»

— 11 Ianuarie —

20

EVANGELISTA

DE

ALPHONSE DAUDET.

VIII.

Catehisirea Watson.

Urmare.

D-na Ebsen, încântată de căsătoria ficeii sale, — o căsătorie care 'i realiaza toate dorințele, — se ocupa numai de cheștiunea trusoului și a casei.

În zadar zicea Elina: «mai târziu... mai e încă vreme...» Ea, fără a se ocupa de puțina grabă a miresei, — mai cu seamă că și d&nsa se căsătorise într'un mod liniștit, raționat, — r&scolea prin dulapuri, croia pânzeturii, alegea din o gr&madă de lucruri prețioase pe cele care era să le dea fetei; o broșă cu portretul tatălului său, un colet cu m&rgăritare, și altele lucruri scumpe

descoperirilor mai recente, neintemeiat. Prințul Jérôme n'are de republică at&ta oroare, ca comitele de Chambord; prudența sa reputată l'a reținut apoi de-ași face de slăbiciunea st&rei actuale vederi exagerate și în sf&rsit înțelepciunea înțelepciunilor este că putea să mai aștepte. Alta a trebuit să fie cauza; o cauză superioară și materială. Ea pare a fi descoperită. — Prințul Jérôme a fost înștiințat prin agenții săi de urzirea unui complot regalist, care făcut odată ar fi pus de sigur în umbră pe Napoleon și principiul lor. Regaliștii ar fi putut face aceasta cu o înlesnire cu atât mai mare, cu cât în timpul din urmă ei au desfășurat o agitație și o propagandă febrilă pe când bonapartismul se menținea, fie de silă, fie din calcul, cu des&virșire pasiv. — Prințul Jérôme avea interes să par&liseze manifestaiia legitimistă și și-a ajuns scopul prin publicarea manifestului său.

Ca probă pentru acest mod de-a vedea slujește și faptul, că presa legitimistă din Franca e mult mai amărită și mai indignată în contra prințului Napoleon, de cât presa republicană, din care o parte eși face plăcerea de a lua manifestul chiar în bătaie de joc, numindu'l o jucărie, ce e drept urită dar inofensivă.

C&at pentru presa străină, mai interesantă sunt enunțările ziarelor germane, engleze și austriace. E caracteristică ura cu care cele d'ânt&ii și prin consecuență și cele austriece vorbesc de Napoleon și de încercările lor de a și redob&ndi tronul Franței. Germania pare a se teme mai mult de Franca imperială de cât de republică și dacă aceasta ar vre-o-dat& trebuință de un sprijin exterior în contra pretendenților săi monarchici, lucru fără indoială improbabil, Germania i l'ar da cu dragă inimă. — Presa engleză e rezervată; ea nu poate huli o familie, din a cărei membri unul a murit pentru gloria drapelului englez; cuvintele de aprobare i le oprește însă politica.

Noi — noi ne-am rostii. Cine este însă chemat în adev&er să se rostiască e poporul la care a apelat prințul: poporul francez. Rar s'a înșelat acest popor în aleșii săi când s'a rostii din bună voie; și va să aleagă, desigur, și ast&zi dacă republica și-a trăit sau nu veacul și dacă prințul Jérôme sau fi săi ar fi în stare să reia și să conducă cu mai mult noroc firul glorioaselor epoce a le celor doi Napoleonii.

D-I Giers în Viena.

Ministrul de externe al Rusiei, d. de Giers, se găsește de ieri în capitala Austro-Ungariei unde va petrece trei-patru zile. El vine din Roma și merge spre casă.

Faptul, că d. de Giers vine la Viena tocmai după două luni de la începerea călătoriei sale, face pe «Pester Lloyd» să creadă, că el nu urmărește în capitala Austro-Ungariei nici o misiune politică. Discuțiile sale cu contele Kalnoky vor avea ca rezultat cel mult o limpezire a relațiilor austro-ruse.

«Pester Lloyd» se crede, cu toate acestea, în drept a da acestei întâlniri însemnătatea unui eveniment diplomatic, care va asigura menținerea păcii încă pe cât va timp.

REVISUIREA CONȘTIȚIUNEI

În ședința de la 22 Decembrie, Corpurile legiuitoare au votat declarațiunea că e trebuință a se supune revizuirii dispozițiile articolelor: 1, 44, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 68, 69, 70, 71, 72, 75, 76, 77, 78, 131 și 133 din 68 actul fundamental, rezervând pentru a doua și a treia citire amendamentele produse în secțiuni pentru modificarea și a articolelor: 9, 19,

obișnuite prin ț&rele de la Nord. Potrivea dantele, combinându-le, silindu-se să facă cum era mai bine.

— Uită-te, Linico, am pentru măneci... dacă am mai găsi tot așa pentru guler... ar fi frumos de tot, ca rochia de nuntă să 'ți fie garnisită... Apoi alerga din pr&vălie în pr&vălie, ca să cumpere albituri, tac&murii, — fiind-că cele două familii aveau să trăiască împreună și familia cea veche nu prea dispunea de toate cele trebuincioase.

Merse cu Sylvania să v&ază ce le lipsea; și, z&u, se găsea ca în acele ț&ri de cur&nd descoperite, despre cari vorbea adesea Lorie, în cari este mult loc și mult mai mult de lucru... Dar, cu o economie bine înțeleasă, cu lecțiunile și traducerea Elinei, cu leafa de la ministerul lui Lorie, totul o să meargă bine. S'apoi unde mai puneți că vechiul suprefect tot spera să intre iar la favoare.

Chemineau vorbise pentru el. Și d-na Ebsen se vedea instalată într'o subprefectură de prima clasă, fie și de a doua, cu o gr&dină mare pe malul m&rii, căi, tr&sură, un salon cu policandru, în care d&nsa ar ajuta pe Elina se mulțumească pe toată lumea!

Biata mamă, făcea toate aceste pro-

24, 42 și 105 sau cari s'ar mai produce, precum ar fi cele privitoare la revizuirea articolelor: 8, 21, 23 și 132 cari, după opiniunea noastră, mai ales ar trebui modificate.

În ceea ce se atinge de articolele 1, 44, 75, 76, 77, 78, 131 și 133, expunerea de motive a propunitorilor revizuirii se exprimă precum urmează:

La art. 1, relativ la pozițiunea și la titlul statului român, se propune înlocuirea cuvintelor de *principat* și de *Domn* prin celea de *regat* și de *rege*.

Revizuirea art. 44, se cere în scop de a l&sa Senatulul dreptul de a 'și hot&ri numărul vice-președenților ce voiesce să aibă.

Modificarea art. 75, se reclamă în vederea de a se lua noul dispozițiuni în scutiunile de cens pentru eligibilită la senat.

Prin art. 76 stabilindu-se că moștenitorul tronului face de drept parte din senat la vârsta în care poate domni ca rege, fără a avea însă și vot deliberativ până la 25 de ani, această dispozițiune p&r&ndu-se incompatibilă cu demnitatea celui care la etate de 13 ani poate lua, ca rege, rezoluțiunile cele mai însemnate, s'a crezut că se poate modifica.

Revizuirea art. 77 se propune spre a se putea da și senatorilor o indemnitate pe timpul cât se ocupă de lucrările legislative.

Spre a se da mai multă tărie și autoritate jumătății celei mai de sus a reprezentățiunii naționale, s'a socotit că este bine a se înmulți numărul senatorilor alegându-se câte trei de fiecare district, spre care sf&rsit s'a cerut revizuirea art. 78.

Prin modificarea art. 131, se tinde la suprimarea dispozițiilor constituționale prin cari se desființează consiliul de stat.

Mulți cred că este în interesul numeroaselor și producătoarelor noastre populațiuni agricole să se mai prelungească termenul inalienabilității p&menturilor foșilor cl&cași și să se întindă în aceeași m&sură și asupra p&menturilor cedate în sur&șăilor, spre care fine s'a cerut revizuirea art. 133.

În privința articolelor 58, 59, 60, 61, 62, 63, 68, 69, 70, 71 și 72, raportul delegaților secțiunilor senatului zice:

Considerând că experiența a dovedit că bazele legii electorale pentru adunarea deputaților (prin cari se determină censul alegătorilor și numărul colegiurilor) puse prin articolele 58—63 nu mai corespund cu progresul realizat;

Av&nd în vedere că pentru aceleași motive, bazele legii electorale pentru senat, stabilite prin articolele 68-72, pot avea trebuință de a se modifica;

Senatul declară că este nevoie a se revizui mai sus zisele articole precum și cele-lalte menționate în propunerea de revizuire.

În ceea-ce se atinge de articolele 9, 19, 24, 42 și 105, raportul delegaților secțiunilor Adunării deputaților se exprimă ast-fel:

Comitetul delegaților a ad&ogat propunerii de revizuire dispozițiunile adoptate de celalalt corp legiuitor în privința facultății de a se întinde printr'o lege specială Constituțiunea și asupra județelor Tulcea și Constanța.

Apoi în privința amendamentelor produse în secțiuni el ad&agă:

Secțiunea I a admis un amendament av&nd de scop a desemna revizuirea art. 42 spre a se determina incompatibilitățile în ceea-ce se atinge de mandatul de senator și deputat.

Secțiunea II a susținut un amendament prin care se cere revizuirea articolului 9 spre a se găsi un mijloc mai expeditiv de a se acorda Rom&nilor din alte state exercițiul drepturilor politice în România.

Secțiunea V a primit a se desemna revizuirei art. 19, relativ la exproprierea pentru cauze de utilitate publică, și a

ecte numai cu Lorie, când venea seara, vesel, sigur de fericirea lui; căci Elina, sub pretext că are lecțiuni, fugea de ast-fel de convorbiri cari nu 'i plăceau, de care se credea atât de insultată în cât mai că sta la indoială dacă trebuia să se mărite.

Măritată!... Și pentru ce oare? Și, în timpul lecțiunii monotone, se gândea departe, cu privirea perdută, neluând aminte nici de cum ce spunea elevul... Nu, căci se gr&bea să s'apuce cât mai cur&nd de traducerea cu care o însărcinase Prezidenta: *Dialogurile unui suflet creștin cu D zeu, de d-na...*

Chiar din tinerețe, Jeanna Autheman avusesese convorbiri foarte familiare cu Salvatorul, în această carte erau toate consemnate prin întrebări și răspunsuri; și, într'o prefață exaltată, d. I. B. Crouzat, directorul școlilor din Port-Sauveur, spunea cum aceste convorbiri cu *Inaccessibilul*, așa de curioase în raport cu spiritul modern, erau foarte simple și foarte ortodoxe pentru aceea pe care el o numea *Marea Misterioasă*.

— Elino, ia ascultă o idee bună a d-lui Lorie,.... o scară interioară, între cele două etaje... a făcut planul... Lorie se apropia și 'i ar&ta cu vârful

nume numai într'u aceea ce privește căutarea și exploatarea minelor.

Tot această secțiune voește a se revizui art. 24 și 105 în scopul de a se interzice printr'o măsură constituțională arestul preventiv în materie de presă și de a se determina mai l&murit competența Juriului în materie de delict de presă.

În cât privește articolele 8, 21, 23 și 132, a căror modificare s'ar cere de noi, am dori ca ele să fie redactate în următorul mod:

Art. 8 Imp&mentenirea se d& de puterea legiuitoare cu două treimi a voturilor exprimate.

Art. 21. § 4. Afacerile spirituale, canonică și disciplinare ale Bisericii ortodoxe rom&ne se vor regula de un Sinod central compus din înalții prelați, preoții de mir și laici, conform unei legi speciale ce se va face.

Art. 32 § 5. Inv&țătura primară este obligatorie. Fiecare comună va avea un stabiliment pentru instituțiunea primară. Comuna va subveni împreună cu statul la spesele creațiunii și întreținerii lui.

Art. 132. Se vor face în cel mai scurt timp legi speciale privitoare la obiectele următoare: § 3. Asupra stabilirii abuzului cumulului, (după care) nimeni nu va putea să ocupe în stat mai mult de două funcțiuni, chiar când ele n'ar fi retribuite.

Cuvintele imprimate cu litere italice sunt modificările sau adausele pe care le cerem noi.

Aceste sunt articolele de revizuit.

P&rerea noastră asupra soluțiunilor fie căruia dintr&ensele este cea următoare: (Va urma).

STIRI MILITARE

Germania avea până acum atașat pe lângă comandantul militar din Strassburg și Metz câte un oficer de stat major. — De aici înainte se va atașa câte un asemenea oficer și în fortărețele Königsberg și Thorn din spre gr&nița rusească.

Interesante cercetări se făc actualmente de oficerii de genii germani cu baloanele. E vorba de-a fotografia din balon un teren însă de la o înălțime până la care să nu ajungă proiectilul inamic. — Problema s'a deslegat deja, cum se scrie din Berlin, multumită unui aparat electric, care permite fotografiarea unui sat sau a unei secțiuni mai mari de teren într'o singură secundă și la o înălțime de-o mie metri.

Primim din partea Comitetului pensiunilor următoarea adresă oficială:

București, 9 Ianuarie 1883.

Domnule Director,

Comitetul central ales de pensionarii din capitală cu aderența celui mai mare număr de pensionari de prin județe, țir&nd seamă că tot d'a-una ați ap&rat și susținut drepturile lor, se gr&besce a vă exprima, în numele tuturor, vii și sincere mulțumiri pentru sollicitudinea ce ați ar&tat în ap&rarea dreptei lor cauze.

Pensionarii, în numele cărora ve espriam& mulțumiri, sunt bine încredințați, d-le Director, că importantul organ ce dirigeați nu va înceta a ne da și în viitor puternicul concurs al presei la care ținem cu deosebire, și vă rug&m să credeți că, ap&r&nd cauza pensionarilor, sprijiniți cauza cea mai dreaptă, cauza unei întregi generații de funcționari civili, militari, scolastici și eclesiastici cari, de la 1828 și până mai ieri, au consacrat patriei noastre tinerețile, veșterile, z lele și nopțile lor, m&gulindu-se a crede în angajamentele solemne înscrise în pactele fundamentale ale statului, angajamente care, din nenorocire

pince-nez-ului său un plan superb, executat cu cerneală de China în orele sale libere.

— Prea frumos, zice Elina, fără să 'și întoarcă ochii, și sta mereu cofundată în acel misticism sinistru în care Lyoneza înv&lua, cu negurile dese ale ț&rii sale natale, pe toți aceea cari s'apropiau de ea.

Apoi când b&tea zece ore la St-Jaques, mica Fany o lua de g&t cu micile ei brațe, o str&ngea cu încredere, 'i zicea *bonsoir mamă*, — cu o intonare de inger, care reconcilia pentru moment pe s&rmna Elina cu ideea de căsătorie!

Intr'o zi, după pr&nz, când d-na Ebsen era singură acasă, ocupată cu socoteli, 'i veni o vizită așa de neașteptată, așa de extraordinară, înc&nt nasul bunei femei nu 'i mai putu ține ochelarii, care căzură jos de multă impresiune....

D-na Autheman la ea acasă!... Ar fi voit să dea la o parte zidurile sălii, ca să facă un drum demn de a avea ei femeii marelui bancher. Noroc numai că salonul era, ca tot d'a-una, bine dichisit, cu persienele l&state, cu alăturile consolei strălucitoare, scaunele

vedem că de un timp incoace nu se mai respectă nici în spiritul nici în litera lor.

Sprijin&nd pe pensionari, d-voastră susțineți drepturile a peste 4000 familii rom&nești din cari dacă capii ca niște vechi stejari cui consideră de stat ca prea bătr&ni spre a-i mai putea aduce servicii, pe lângă fie-care din ei însă se ridică o nouă și numeroasă generație de v&stare tinere cari cu ajutorul celei mai mari părți din pensiune sunt întreținuți în școlile publice și private ale ț&rei, promiț&nd ast-fel a continua pentru fericirea patriei comune acelaș devotament care l'au sacrificat și p&rinților lor o viață întreagă, prin urmare fie bine încredințat ori-cine că sumă afectată la susținerea acestor câte-va mii de familii ale pensionarilor este scoasă dintr'un buzunar și pusă în cel-lalt buzunar, — este cu un cuvânt bine întrebuințată.

Încă odată, d-le director, mulțumindu-v& de sprijinul ce ați dat cauzei noastre, vă rug&m să primiți expresiunea sentimentelor noastre de stimă și înaltă considerațiune.

Președintele Comitetului: Al. Sihleanu.
Secretari: A. Duca, Maior A. Coc&neanu.

STIRI MARUNTE

Un pește de-o formațiune cu totul ciudată a fost prins zilele acestea de nește cor&bieri francezi lângă ț&rmi Marocului. Ei are o lungime de mai bine de-o jumătate metru, și e de-o culoare cu des&virșire neagră. — Gura-l este foarte mare și nu se găsește de loc în raport cu restul trupului. — Se crede că peștele eși str&nge în această cavitate hrana și și-o mistuește de jumătate. — Cele alalte părți a le trupului sunt de-o construcție foarte rudimentară. — S'a convenit a se da acestui pește numele de: *Euripharynx pelecantoides*.

În Italia și Franca se fac încerc&ri cu acclimatizarea unei plante din Neogradina. Numele ei este *Coriaria thimofilia*, sau *planta de cerneală*. — Sacul care se estrage dintr&nsa prin presiune e la început roșu, însă după câte-va c&surii devine negru și se poate întrebuința, fără nici o preparare, ce cea mai excelentă cerneală.

În Baltimore, America, b&ntue grozav variola. — Pe la începutul lui Ianuarie se g&si&u 450 bolnavi.

În camera prusiană s'a depus o petiție isc&lătită de-o mulțime de societăți și persoane, în care se cere numirea unei comisii care să cerceteze influențele pernicioase ce exercită asupra săn&ăței tinerimei organizațiunea actuală a învăț&mentului superior.

Prof. Momsen a fost pentru a doua oară achitat de acușatia de-a fi ofensat pe prințul Bismarck printr'un discurs electoral. — Judecătorii i au dat dreptate, că nu a voit să atace nici o persoană ci a atacat numai sistema.

«Ecoul Dobrogei» anunță aparițiunea unui ziar care ar avea următoarea str&nică devisă:

Boni Etuliti Hotio

Această devisă ar fi alcătuită nici mai mult nici mai puțin de cât în *latinesce*.

CORPURIILE LEGIUITOARE

SEȘIUNE ORDINARA

Ședința de la 10 Ianuarie.

Senatul. — D. *Dabija* depune proiectul de lege privitor la revizuirea Constituției. Paragrafele 1, 2, 3, 4 și 5 sunt adoptate fără nici o discuțiune.

Cele-lalte paragrafe până la 12 sunt de asemenea primite.

la locul lor, sub frumoasele lor invelitori cu dantele.

Dar ea, a ce sem&na cu rochia aceea veche, cu acel bonet mototolit? Doamne, Doamne! Și Elina să nu mai vie!...

— Putem vorbi și fără d&nsa, zise d-na Autheman, al cărei sur& liniștit făcea cu agitațiunea, Danezii un contrast tot așa de isbitor, ca și luxul modest dar în adev&er aristocratic cu care era îmbr&cată, în fața sdr&ntelor s&rmanei femei.

— Poate că d-na a venit pentru *Dialoguri*?... Elina nu le-ă terminat... numai seara lucrează, fiind că ziua...

Și îndată începu să povestească viața muncitoare a fetei sale, alergăturile și lecțiunile ei, cum și înc&p&țanarea d'a face ea toate. Tot d'a-una, 'mi zice: ai muncit destul, mamă, trebuie să te odihnești acum... Ah vezi d-ta, doamnă, am un copil!...

Acest vezi d-ta, accentuat cu două l&cr&mi, spunea mai mult de cât frasa pe care o căuta și pe care de asemenea p&rea că o caută și femeia bancherului prin colțurile micului salon la care se uita foarte minuțios.

— Ce câștigă fata d-le cu lecțiunile?, întrebă Jeanna, când d-na Ebsen termină cu vorba...

Se citește amendamentul propus de d. general Adrian pentru desființarea gardelor civice.

D. Voinov cere să se modifice și art. 24, privitor la presă.

D-sa voeste să se specifice bine că orice delict de presă să fie deferit juriului.

Înainte de a se admite aceste două propuneri, comitetul Senatului trebuie să se înțeleagă asupra lor cu comitetul Camerilor.

Se admit 19 articule din proiectul privitor la titlurile la purtător.

Camera. — D. Lahovari întreabă dacă cetirea de revizuire este una și aceeași dinaintea vacanței sau se consideră ca a doua.

Maș mulți d-ni deputați din majoritate susțin că este una și aceeași.

Se face zgomot care se termină fără rezultat.

Se adoptă modificarea art. 1 din Constituție cu 65 de voturi în contra 37.

Se modifică și art. 19 și 42.

Sedința se ridică la 6 ore.

HAIUCUL

Operă lirică în trei acte. Libret scris în franceză de d-nu Fr. Damé, tradus și prelucrat în italiană de Cavalieri d'Ormeville și tradus în românește de d-nu Duliță Zamfirescu. — Muzica de Maestro Oreste Bimboni.

Am întârziat într'adins până astăzi să facem aprecierile noastre asupra operii Haiducul, voind să observăm mișcarea psihologică ce se va produce în publicul de elită al capitalei, și, în special, mișcarea criticilor și a celor ce se numesc *the right man*. — Am observat. Trist.

Lăsăm la o parte libretul, care, ca or ce libret, păcătuiește prin situațiile sale adesea lipsite de sens, din cauza intercalațiilor și schimbărilor fără sfârșit pe care le reclamă muzica. E destul să reamintim că el trebuia scris mai întâi în franceză, spre a putea fi tradus bine în italiană, și trebuia tradus în italiană, spre a da compozitorului mijlocul de a înțelege situațiile și a da expresia convenită muzicii sale. Din această limbă era nevoie să se traducă în românește, cu greutatea înfinită, căci, după cum foarte drept observă „Națiunea”, traducătorul trebuia să păstreze și înțelesul și ritmul și accentele, de oare-ce muzica era deja scrisă. Cine va traduce cuvintele unei simple române, și încearcă greutatea destule; dar când al trei acte de muncă?...
Toate acestea le lășăm. Ceea ce ne-a sperat din criticile scrise asupra Haiducului, a fost răutatea și invidia cu care unele gazete, în cap cu *L'Indépendance Roumaine*, au întâmpinat încercarea d-lui Serghiade, de a introduce în țara noastră gustul operii naționale.

Excludem din chestie direcția Operii și pe d-nu Serghiade. Luăm numai faptul în sine.
Când cine-va are pretenție să facă critică, pe lângă multe alte cerințe trebuie să împlinească și pe aceea de a fi de bună credință. [Fie *strapontin*, împreună cu o jumătate duzină de alte strapontine, recunoaște că muzica e frumoasă, și se grăbește să aplaude valsul din actul al doilea, tocmai cel mai slab și mai lipsit de caracter din toată partițiunea. În *Réposatul strapontin*, care putea să nu mai învieze din morți, înviază în ziua Haiducului spre a observa direcției că ține opera în cartoane de atâtea vreme, și n-o dă de cât acum, la sfârșit, spre a amestica publicul cu succesul ariilor românești.

— Oh! doamnă! nu tot d'a-una la un fel...
Trebuiați ținute în seamă lunile de vară, băile de mare, călătoriile depărtate pe care Elina le refuza tot d'a-una, numai ca să n'o lase singură. Tocmai în acel moment și examina socotelile. În acel an... cam patru mii de franci...
— I dați în doi, dacă ar voi să se devoteze școalelor mele... zise Jeanna în un mod iudiferent, cu un aer de milionară.

D-na Ebsen rămase uimită. Opt mii de franci! Înșă, mai gândinduse, nu i se păru cu puțință.

Toate relațiile lor la care trebuia să renunțe, d-na d'Arlot, baroneasa pe care se întemeia înaintarea lui Lorie, și câte altele... Nu, Elina n'o să vrea.

D-na Autheman începu să vorbească de osteneala Elinei, de pericolele de care este înconjurată o persoană tână și frumoasă când umblă singură prin Paris, în vreme ce cupeul ei ar veni să ia în toate diminețile. În fine după multă insistență, d-na Ebsen consimți pentru trei zile pe săptămână.

Se învoiași asupra prețului, asupra orelor. Elina avea să dejenze la Port-Sauveur și să se întoarcă spre seară.

Iată unde Prea Onorabilul Strapontin lipsește de bună credință. D-lui știe, știe dacă nu știe să aște, că, nici o piesă, de când e lumea, nu a fost lucrată, pregătită, învățată, scită pe dinafară, mal repede și cu mal multă greutate de cât Haiducul. — După ce libretul a fost tradus, s'a'u pus cuvintele pe muzică, și toți oamenii de talent au ajutat cu câte- ceva încercarea. D-nu Ventura, d-nu Iuliu Wiest, d-nu Ercole Carini și alții au lucrat cu bună-vointă. — Apoi s'a'u copiat rolurile, și, spre a înlesni pe actori să poată bine pronunța, s'a'u împărțit cuvintele în silabe și s'a'u accentuat fie-care silabă în tonată, ca să nu se pronunțe fals.

Câtă osteneală și-au dat artiștii, cari nu înțelegeau o iotă din ceea ce ziceau; câtă osteneală și-au dat cei ce se oferiseră să învețe a pronunța; câte schimbări și adaose; câtă muncă pentru bietul Maestru, care trecea de la unul la altul, cercetând ică, îndreptând colo, stergând dincolo; câtă trudă pentru toți, — numai cel ce au urmărit de aproape progresul întreprinderii pot să o cunoască. Repetițiile s'a'u făcut cu rugăminte și cu momeli (căci artiștii n'aveau Haiducul în contract) până în ultima zi a reprezentării, până Joi seara. Și s'a' văzut cât de bine a mers totul Vineri, la întâia reprezentație.

După toate acestea, a veni cine-va, chiar de pe strapontină, și a arunca, cu atâtea necuviință, cuvântul de *speculațiune*, — însemnează a autoriza pe public să înceapă a cugeta serios la cuvântul d-lui Cornea, cuvânt pe care noi n'ul repetăm, pentru respectul ce ne purtăm nouă înșine.

Chiar dacă încercarea n'ar fi izbutit, nu i era permis unui critic serios să sfășie cu atâtea răutate pe cei ce au voit să lucreze.

Nu pledăm interesele nimănui. Suntem însă indignați contra acestui sistem nenorocit de a descuragia și paraliza toate încercările serioase ce se fac în țara noastră. Invidia și rămăie celor rei și celor fără caracter; lauda și incurajarea să vie de la oamenii cu învățătură și cu duh.

Noi cari am fost și suntem atât de aspri cu teatrul nostru național, fiind că aici nu lipsește de cât o mână de fier, care să învertească o mașină unșă destul de bine de guvern, — noi, suntem indulgenți pentru întreprinderi de natura Haiducului, în cari atâtea lume lucrează cu pasiune și cu talent, spre a eși de- asupra.

Muzica, cu hotărâre și în contra or cui, susținem că e izbutită.

Actul întâi este o minunată pagină muzicală. — Mai presus de toate, orchestrația e lucrată cu o știință, pe care, cei ce cred că autorul ei a scos-o din buzunarele sale de capelmaistru, de sigur, o înțeleg tot atât de bine cum înțelege un dogar arta oratorică. Motivele românești sunt încadrate cu o finețe, demnă de o soartă mai bună pentru d-nu Bimboni. Imperecherea instrumentelor: flaut, violoncel și viola, cari fie-care execută alte note, — este făcută cu o știință, care denotă o adâncă cunoștință a legilor armoniei. Am observat un *rappel*, pe care i are clarinetul în mal tot actul întâi, merit a da cea mal vie și mal frumoasă notă o colorii locale. — În partiitura pentru canto, romanța d-rei Fohström: *Sfârșit al cărei vieții, suspinul inimii mele, speranța mea*, e plină de viață și de sentiment. Duo dintre tenor și prima donă e admirabil.

Actul al doilea, în totalitate, dacă a trecut mal puțin aplaudat, cauza a fost o nenorocită idee de a pune pe haiducii și pe țărani să descare pușci și să se ia la bătaie cu furcile și cu țapoalele. — Dacă pistoalele trec în Hugenotii, caracterul compoziției și situațiile sunt cu totul altele. — Muzica e însă, cu patru din finalul actului al treilea, cea mal bună parte din toată opera. Mai cu seamă romanța pe care d-nu Petrovich o cântă cu

În or-ice cas, dacă ar întârzia, erau destule odăi la castel...

Dar nenorocita mamă strigă indignată: O! nu, nici o dată!.. n'asți putea să dorm cu nici un preț, când n'oi ști că se află lângă mine...

Janna înțelese șiculându-se să plece: „Ți iubest mult fata?”, zise ea pusă pe gânduri.

— Da, foarte mult... răspuse numma neliniștită, fără să știe de socoteală de accentul serios și profund al acestei întrebări curioase... Numai pe ea o am în lume... nici-o dată nu ne-am despărțit... și nici ne vom despărți.

— Dar... se mărită.

— Da... însă vom sta tot împreună; numai cu această condițiune...

Ajunseseră în galerie.

— Mi s'a spus că acest domn Lorie nu e de religiuena cea adevărată... observă d-na Autheman, pe când începuse a se scobora și fără a părea că dă v'o importanță observării sale...

D-na Ebsen, care cobora după ea, se cam incurcă în răspuns, căci știa bine cine e Jeanna. În adevăr, domnul Lorie nu era... Înșă căsătoria avea să se facă la *templu*; Elina ținuse foarte mult la aceasta...

— Vă salut, doamnă... zise Jeanna cam bruscă.

atâtea dispoziție, e minunată. Aici am avea a ne face oare cari rezerve. Valsul nu e în situație. Lăsând la o parte că țărani de peste Olt nu-au visat în viața lor să vor ajunge să joace sau să cânte ștaere, — dar, din punct de vedere al cadrului muzical, valsul, care de alt mîntir e plin de gingașie și a fost bisat de public, e lipsit și de caracter și de unitate. Căci să ne înțelegem: un lucru poate să fie gingaș și lipsit de caracter. El e o bucată, scrisă de d-nu Bimboni acum doi ani, care, împreună cu pușcile și cu bătăile, trebuia scoasă din operă. — Un om de spirit, în seara reprezentației, ziccea aprope de aceasta: fasolea trebuie fiartă în oală de pământ. Foarte caracteristic.

Actul al treilea are finalul, care ar putea să figureze, fără pagubă, în cea de 'ntăi operă din lume.

Și acum când te gîndești că se găsec critic cari s'usție că autorul „a mai avut la Berlin comandată o partițiune pentru o piesă care, dacă nu ne înșelăm, purta numele de *Gasella*” — când te gîndești că se găsec ast-fel pe criticii, cari nu știu nici numele operii despre care vorbesc (căci ea se numește *Modella*, nu *Gasella*) și că acești critici fac din Bimboni un vulgar capelmaistru, de sigur, și zici, numai între Carpați și Dunăre se pot găsi ast-fel de capete, cari, spre paguba serviciului sanitar, bolnăvesc lumea cu articole de critică muzicală, declarând că *Gasella* a fost fluerată de Prusaci.

Interpretația face cinste deplină artiștilor. Toți sunt bine. Imbrăcămintea d-lui Petrovich trebuie schimbată. — Corurile, dacă lasă multe de dorit, e din cauza lipsei de repetiții îndestulătoare.

În resumat, succes mare. E prima încercare serioasă, și ne simțim datorii, a-fără de meritele reale ale operii cari ne impun această, s'o susținem din toate puterile.

Vom reveni asupra chestiunii formării unei opere naționale.

Un abonat la galerie.

STIRI ECONOMICE

Un ziar agricol vienez, „Obstgarten”, recomandă ca medicament pentru boalele de vite și în deosbii în contra manei, nătron cu acid carbonic.

Comisarul de rebel Kantz din Nodling, întrebunțază de doi ani cu un deplin succes acest medicament. — Vitele sunt stropite cu o soluțiune de 1 kilogr. nătron în 50 litre apă.

Pe Marea-Neagra o mulțime de vapoare se încălzesc astăzi cu petrol.

Aceasta derivă din întinderea cea mare ce-a luat industria petrolului pe țărmul Mării Caspice. Peste 500 de corăbii au eșit în decursul anului trecut din portul Bacu cu petrol.

VARIETAȚI

Presă în Rusia. — În decursul anului trecut au apărut în Rusia 776 foi periodice, dintre cari 197 în Petersburg și 75 în Moscua. Capitala Rusiei a avut 19 foi cotidiene, Moscua 12. — Reviste lunare au apărut în Petersburg 63, în Moscua 22. Din aceste publicații, 193 s'a'u edat de persoane private, 79 de guvern sau de Societăți. — Numărul foilor apărute în provincie au fost de 504, dintre cari 265 în limba rusească, 80 în cea polonă, 43 în cea fineză, 39 în svediană, 30 în nemțească, 13 în cea lethică, 10 în estică 9 în limba armenescă, 4 în cea grusică 2 în tătarească și altele două (oficioase) în limba franceză. — Ziarul cel mai ieftin are un abonament anual de o jumătate de rublă iar cel mai scump de 18 ruble.

— Cel mai vechiu ziar rusec e „St. Petersburg. Viedomosti” care există de 156 ani. — Foi ilustrate apar în Rusia 12.

Și, când d-na Ebsen sosi la ușă, abia respirând, cu bonetul cam la o parte, ceupele plecase, fără să i procure vanitoasa plăcere d'a expune vizița ce primise în vederea întregii strade înmărmurite.

IX.

În susul coastei.

Intr'o seară, întorcându-se de la Port-Sauveur, Elina primi următoarea scrisoare de la Henrietta Briss:

Erikshald prin Christiania.

„Cum vezi, scumpa mea Elino, am urmat poveștii tale, am încercat să mă sustrag din acea viață de sclavie în care fărâmitura de pâine ce câștigam era aspră de tot; și, fiind-că corpul meu, prea slab în fața voinței sufletului, mă condamnă să vegetez afară din schitul meu cu flacăra sanctuarului aprinsă în mine, am voit să adăpostesc această curată flacăra în fața acestei mări a Norvegiei, pe care n'o văzusem de 15 ani.

— Ruptura mea cu principesa? Oh! cușioasă și bruscă, așa cum trebuia să măștepe de la o persoană ca ea.

— Trecând prin Buda-Pesta, găsiseam pe un vechiu tovarăș al lui Kossuth,

Nimic nu poate ilustra mal bine, de sigur, varietatea popoarelor cari alcătuiesc imperiul rusec, de cât varietatea limbistică, în care ved lumina zilei aceste foi.

O altă interesantă observație care se poate face esaminând presa rusească e, că acolo unde cenzura e în vigoare cu toată rigozitatea sa draconiană, numărul foilor lunare sau științifice și literare co-virșe cu mult număr foilor politice cotidiene.

O femeie-soldat. — În luptele atât de nenorocite ale Peruanilor în contra Chilienilor s'a distins și o femeie, *donna Dolores Rodriguez*. — Ea a intrat ca voluntar într'un regiment, îndată ce inimicul năpădise câmpii patriei și s'a bătut cu atâtea bravură și a îndeplinit toate datoriile de soldat cu atâtea răbdare și statornicie, încât presedintele republicii făcând excepțiune i-a dat dreptul să se bucure de toate drepturile unui soldat și a avansat-o la gradul de caporal.

Donna Rodriguez e o frumusețe rară. Ea a luat arma spre a și resbuna — cum zice — pe iubitul soț omorit într'una din lupte.

CRONICA NOPTII.

Nimic nu scapă de atențiunea pungașilor. Până acum numai de sărăcia celor cu chioșcuri de dejurnal nu s'a'u mal legat nimenea, de azi înainte adio cu siguranța lor. Începutul s'a făcut cu antreprenorul chioșcului de la grădina Episcopiei, care declară că noaptea cam între 9 — 10 prin forțarea ferestrei i s'a'u furat 14 franci și mai multe cărți ce leavă pentru vânzare.

Ioan Epure, lucrător la Monetăria Statului a sustras un grunț de trei oca de argint. Dacă era și la picioare cum e numele, desigur că nu era să fie condus la secția 2.

Nu se știe dacă Matache Gheorge, de meserie plăpămar, e un bun sau rău, dar jumătatea sa l'a fi cunoscut mal bine, căci l'a bătut așa de sdrașan în că i a spart capul.

Cărnățarului Iosef Pațac, era să i se frigă toți cărnații din prăvălia de sub hotelul *Dacia*, din cauza că dușumeaua se aprinsese. Sergentul văzând fumul ce eșia d'a colo a anunțat secția. Sub-comisarul a spart ușa și în inprună cu antreprenorul a asistat la stingerea focului.

Serviciul telegrafic al „României Libere”.

23 Ianuarie 9 ore dimineața.

Paris 22 Ianuarie.

E teamă ca o crisă ministerială să nu rezulte din debaterile ce au să înceapă în curând în năntea camerei deputaților asupra proiectului guvernului privitor la măsurile eventuale contra pretedenților monarhici.

Această temere a provocat deja la bursa de azi o mare scădere; renta franceză 50/0 a scăzut de la cursul de 115,15 la acel de 114,30.

Berlin, 22 Ianuarie.

Transportarea corpului Principelui Carol al Prusiei în Catedrală va avea loc în noaptea de Marți spre Mercuri; ceremonie funebra în ziua de Mercuri și transportul la Nikolskoe în noaptea de Mercuri spre Joi.

Jubileu nupțial de argint a principelui imperial se va celebra Joi 25 Ianuarie dinaintea Curții și membrilor familiei imperiale. Din toți principii străini cari trebuia să asiste, nu va fi de cat marele duce Nicolae al Rusiei, care singur putea fi informat la timp prin telegraf despre moartea principelui Carol.

Viena, 22 Ianuarie.

„Politische Correspondenz” anuncie că d. de Giers, care va sosi astăzi seară, și d. Lobanov, ambasadorul Rusiei, sunt invi-

patriot convins, căzut în cea mal neagră mizerie, dar demn și mândru sub sdrențele lui, — un erou, un sfânt. Pentru a l'ajuta și onora în acelaș timp, l'am așezat lângă mine, la masa din otel.

„Ce scandal! Toate femeile se sculară, nevoind să mănânce cu un cerșător, ce și cum divișul stăpân care spăla picioarele celor săraci nu dăduse de 20 de ori exemplul sfintei umiliri! Cea mal indignată fuse principesa, imbibată, cu toate pretențiunile ei de creștină liberală, de despotismul castei și rasei ei.

„După o explicațiune violentă, mă părăsi fără nici o para în acel oraș necunoscut, silindu-mă să mă repatriez prin ajutorul unui certificat de paupertate prin consulul nostru. Această confirmare a dorinței mele d'a fi săracă m'ar fi lăsat foarte liniștită, dacă aș fi găsit aci asilul dorit.

„Ah! amica mea...”

„Mai întâiu, sosind, am simțit o adevărată bucurie, când am revăzut micul sat de lângă mare, vasele lui de lemn, clopotnița care domină valurile, și de jur împrejurul bisericeii, drept or-ce geam, albastrul mării, cimitirul cu erburi mari, cu crucile dese, cam strămbate puțin, ca cum le-a bătut

tați a prânzi la curte la 24 Ianuarie.

Miniștrii Rusiei de la Munic și București au sosit la Viena spre a saluta pe d. de Giers.

Hamburg, 22 Ianuarie.

Vaporul „Hanse” s'a întors la Cuxhafen fără a fi aflat ceva asupra celor alți pasageri care lipsesc din naufragiul vaporului „Cimbria”.

(Havas.)

BIBLIOGRAFIE

A eșit de sub tipar:

Suplimentul Codicelor comunale, cuprinzând: Noua lege comună, legea electorală, a dobânzilor legale și a vânzării timbrelor postale, coordonate și anotate de *Dimitrie D. Păltineanu*. De vânzare la librăriile d-lor Sococ și frații Ioanițiu și la registratura Primăriei capitalei, cu prețul de 1 leu.

Tot la aceste librării se află de vânzare Codicele comunale vol. II, ce cuprinde toate celelalte legi și regulamente decretate de la 1878 până acum, cu prețul de 3 lei.

În editura tipografii I. G. Costescu din strada Academiei No. 16, a apărut de sub tipar *Congresul Preoților* și se află de vânzare pe preț de 60 banți atât la librăria Sococ, cât și la tipografie.

BALUL SOCIETĂȚII „CARPAȚII”

va avea loc

Miercuri seara, 12 Ianuarie, 1883.

ÎN SALA TEATRULUI DACIA

Bilete de vânzare se găsec la Clubul Societății, str. Stirbei Vodă Nr. 11, la Farmacia d-lui Ciura și la d. Sococ.

BALURI-MASCATE

SALA BOSEL. — Marțea, Jovia și Duminica Baluri Mascate. — Intrarea 3 lei de persoană, dd. șicieri 2 lei.

THEATRUL DACIA. — Urmează regulat Baluri Mascate, Marțea, Jovia, Sâmbăta și Duminica. — Intrarea 2 lei de persoană.

Boalele de gât, gură, nas și urechi

tratează printr'o artă specială

D-rul J. BRAUNSTEIN

fost aspirant de medic secundar în Viena în clinica

lui Braun (boale de femei și faceri)

și a lui Hebra (Syphilis și boale de piele)

Consultațiun de la 8 — 9 ore a. m.

Strada Decebal No. 2 (în dosul Bărăției).

SCHIMBARE DE DOMICILIU

D-rul WILH. SALTER

DE LA FACULTATEA DIN VIENA

Special; BOALE DE FEMEII

ȘI SYPHILIS

S'a mutat Strada Pescăria-Veche Nr. 8

vis-a-vis de Hotel Londra (Calea Moșilor)

Consultațiun de la 8 — 9 a. m. și 3 — 5 p. m.

VIN NEGRU

de Orevița și Golu-Drâncea

Vechi de 4 ani, calitate superioară tuturor altor vinuri. — 15 fr. vadră.

ALB DE DRAGASIANI

din recolta anului 1879. — 15 fr. vadră la

PAUN POPESCU & Comp.

18, Strada Lipsani, 18.

SCHIMB ȘI COMISION

FRĂȚII BENZAL

41 bis, STRADA LIPSCANI, 41 bis.

Cumpără și vinde după cursul zilei tot felul de Efecte Publice și face ori ce schimb de ban.

vântul mării. Ce frumos loc pentru rugăciune, dacă cine-va n'ar fi distrat în or-ce moment de răutate, de proștia și de șgomotul răpitor al bietei turme omenești care paște p'acolo!...
«Nici o rază din cer în toți acei ochi, nici o cugetare despre viața viitoare! Pe micul zid al cimitirului, copiii se joacă, femeile s'așează să lucreze ascuțindu-și limbile lor omorătoare; și Duminecă seara, fetele tinere turbură mormintele cu cântece profane, se joacă și mișcă iarba cu rochile lor nebunești, turbură umbrele amestecate ale crucilor de pe morminte pe cari luna le prelungește pe malul mării. Dar cea-ce am văzut acasă e și mai trist.

«Primirea ce mi-au făcut bătrânii mei părinți a fost călduroasă, la sosire.

«O plăcută reîncepere a îngrijirilor de altă-dată pentru copilul devenit femeie, agita, mira pe tata și pe mama, când căuta zilele copilăriei în vorbele mele d'acum, în privirile mele și în cele mal mici servicii ce aduceam în casă. Dar pe măsură ce liniștea i coprindea și-și relua obiceiurile lor zilnice, vedeam bine că nu mă căuta cu dragostea primelor zile; și, din parte-mi, răceala asemenea creștea.

«Care din noi se schimbă? Ei sau eu?...
(Va urma).

